בסוד שיח

שאול שיר

אדוני היועץ המשפטי למה האטימות הזאת?

האם יעלה על הדעת למנות אל הציבור הדתי במדינת־ישראל ולמורות לו להאזין רק לשידורים בשפה העברית? אם היו קשים כך, אמות חיסיים היו נעים מפיך לחוץ. מסתבר אבל, שכאשר מדובר בציבור הדתי־לאומי, הבעיה מהותו הי"ל אפשרית. מזה 10 (!) שנים ציבור גדול (כמליון איש ביום) מאזין ל"קול 7", ותפתח כאים אליו בשם חוק האוטיות האומרים לו, תוך לך מכך ושוב להאזין ל"קול ישראל", שאין לך כל חמץ בו.

בימים אלה ביקר בשיא אוה"ב, ביל קלינטון בסין והוא נפץ בראשי המיסמל על הסבירה בחדירות האחרת. השיבה לו הסנהיגות בסין: "יש לנו חוקים ויש לנהוג לפיהם". קלינטון הקף במקום את הסיקון הזה באומרו, כי מדובר בחוקים בלתי סבירים שהעולם המערבי אינו יכול לאמץ אותם.

אלא שבישראל הגישה הסינית מקובלת. כמאה איש, שבדי קדיש ל' הקשורים אליו, נחקרו עד כה כקרימינלים לכל רבר, בשם חוק בלתי נסבל, שמעולם לא הופעל נגד אייבי נתן, והמשאל בימי שלטונו לא עשה בו שימוש נגד "קדיש ל'".

עכשיו מדברים על תחנה אחדית בישע, במברז, ושתי קבוצות של שמאלנים נדרכים כבר להתנהדר עליו. האדבה האישי של מנהגת הקדיש השני אינו נותן סיכוי מזערי לבעלי "קדיש ל'" לזכות במברז הזה.

ובכל מקרה, מאזיני "קדיש ל'" הם לאדהוקו מתנחלים בישע. והתנהגות הזאת הפכה מקום מיפלט לאחדים רבים, ולא בהכרח שמרי מצוות, ומדוע לפגוע בהם בשאר רגישות הנובלת באטימות?

בעלי "קדיש ל'" האלימו שהיה מה שיהיה, הם ימשיכו לשדר מן הים האם המחיר יהיה ישיבה בכלא, הם מוכנים גם לכך. עד אז הם מתכוננים להסיס לארץ טנהדרים חברי קונגרס אה"ב, משפטנים ואישי ציבור מכל העולם, כדי שידיעו קולם נגד מדיניות פיות והפגיעה בחופש הדיבור.

היועץ המשפטי לא היה מצו לאלץ את החילונים לשמוע רק שידורים של הציבור הדתי, אולם, את ההיפוך אין והוא נדרש לעשות. האטימות הזאת תגרום עוד למפולות חברתי.

סטרולוביץ איכה?

אתם זוכרים את ר' חיים משה (50 +) סטרולוביץ מזיגוח?

למי שאינו זוכר, אותו סטרולוביץ עוד שתי תחנות נדנרזיחיות לבניו. אחת בלונדון ואחת בניו יורק, שכמותן לא ראו אפילו בימי האבי הקדוש הסלוטר.

כל הפעולות הפדרית היתה מיוצגת באחת האחנות לפחות והדיחויים היו בעקיפין מאד. ואיך לאז האחנה הראשונה שהקימה בלונדון, נפרסה ב"אלכסנדרה פאלאס" והשניה ב"צייס פאלאס" בניו־יורק. אותו סטרולוביץ שכר איזה מחסן ענק והכשיר אותו במיוחד לקראת האחנה, ששיגעה את כל הקהילה היהודית בניו־יורק ודיבים פרטו לאזלם להיכות מהאוכל גם ללא הזמנה.

לאחדונה נפלט סטרולוביץ' מזוינה בעקבות הקיזה נפרצו שפתוח שם רשויות המס המשפרה, נפרו ונבר שותפיו. כמה משותפיו, למיטב הידיעה, לא הצליחו לעשות כמותו הם תחת וקיזה כבדה של שיקי המשפרה והמיסוי. בינתי, לאחר שחזר מאחת האחנות, נאלץ סטרולוביץ לשוב ולהתאחדר מעם בוי"ל, בשל התעניינות רבה מרי של רשויות המס, בו ובעסקיו, אלא שכמותו של רבייו נמצאה הדרך להתחמיקות בינתים. הקהילה היהודית מזינה נבוכה, במיוחד לאחר העובדה, שסטרולוביץ' הוא בעל נוכחות רעשנית ומופגנת והוא מוכר מאד בריכזי הציבור הדתי קיבוצי בעולם.

ומזינה לישראל.

העיתונות הישראלית סיקרה בימים אלה בהרחבה את פרשת הבריחה המהירה לישראל של המצוצעת נשים חדיות. נקבו בשם ראשי הרשת הממממנים וציטטו קטעים מהפרוטוקולים של בית המשפט. מה שאף אחד לא כתב, היא העובדה שראש הרשת האחת לכתוב התביעה ועקה ממתינים לתשובת המרינה. זוהי תביעה ראשונה בנושא שכזה, נגד מי מישיבות בני"ע, וההדים החלישו ללכת עד הסוף, כולל שיתוף העיתונות המקומית (השדון) והאיצית בפרשה זו, שאינה נחשבת כאוהבת רבנן ותלמידיהן.

גם שטראוס מונה למגזר החדדי

זמן רב אחדי "אנוכה", החליטה בימים אלה גם מחלכת שטראוס המייצרת מוצרי חלב מצוינים, למצות לשוק החדדי. שטראוס הקציבה סכום נכבד לקידום המכירות במיגזר החדדי לאחר שסיכמה עם הרב אברהם רובין (O.U ישראל) שיפקח על כשרות מוצרים.

שטראוס מתיימה את עתן "הצפה" בפרסומיה וישנם הסנענים – מה שקשה להאמין – כי הרבר נעשה על רקע אידאולוגי. "הצופה" אינו נותג לפתוח בחדשות ובחדדים. אבל במקרה שלפנינו, עליו לומר את האמת, שמוצרי "אנובה" טובים יותר ומזינים יותר.

תביעה תקדימית נגד ישיבה

משה בכר, אביו של תלמיד לשעבר במרדשיית נעם, שסולק מהישיבה בהיותו תלמיד כיתה "ב, הגיש תביעה משפטית נגד רוב צוות המרדשיה באותה תקופה. הוא מבקש פיצוי על עוגמת הנפש, הצער ולשון הרע שנותף על בנו. התביעה תתברר בפני שופט בית משפט השלום בכפר־סבא.

באותה תקופה סוערת במרדשיה, בשנה שעברה, סולקו 11 תלמידים שעלו לכיתה "ב ועוד 22 תלמידים שעלו לכיתה "א. משה בכר ניסה בכל דרך למנוע את סילוק בנו, אולם, ראשי הישיבה סירבו בתוקף להיענות לכל השתדלנים. התלמיד נקלט בשמינית בישיבה אחרת תוכה בציוני נגרות גבוהים ודברי שבח על התנהגותו. הצוות שהיה מעורב בהחלטה על גירוש התלמידים נשפ ביטויים את המרדשיה. המרבר בראש הישיבה ובשני ר"מים. התביעה מופנית גם נגד עמותת המרדשיות, המפקח על משרד החינוך והתרבות, הממונה על המרדשיה וגגר מדינת ישראל. הצוות החינוכי לשעבר, השב לכתב התביעה ועקה ממתינים לתשובת המרינה.

מחצרות אדמו"רים וחסידים

להיות חליפתך להיות תמורתך

בשבוע שעבר אמור הייתי לפרסם קטעים משיחות הקודש של האדמו"ר מצאנז – קלויזנבורג, רבי יקותיאל יהודה הלברשטם זצוק"ל, שעניינן אהבת ישראל, ומה גם שבימים ששי שעבר היה יום ההילולא שלו, ושלש וחמישית ציין ארבע שנים להסתלקותו. אלא שחקיר בי הסיפורים שהיו מונחים על שולחני על הקדוש"ם רבי צבי הירש מזידיטשוב זצוק"ל, שיום ההילולא שלו חל ביום ראשון שעבר, ואמרתי בלבי הרי עניינים של אהבת־ישראל אפיתיה, בימים אלה, טובים לכל יום, לכל שבוע, ואשר־על־כן אני מפרסמן באיחור של שבוע כלי נקיפת מצפון.

בשיחותיו ב"שערה שלישית" ובשיחותיו נחמש עם פירוש רש"י) הדגיש האדמו"ר מצאנז למירת אהבת־ישראל העלינה של אדמו"רים וצדיקים אחרים, אלא שהכל ידעו, כי את אותה מירת מסירות־נפש שהיתה לדמיות שעליון ריבר, היתה לו אישיות, וכי כל מלוו היה מסור ונתון למען כלל־ישראל!

הנה ביטוי הקרמה על הקודש הזה, שהיה מוכה ביטויים רוב ימיו, כפי שפטעתי מבבי פיטות־ריין, שפחר מהם, והר בן־ציון, היה משמשו בקודש בפטך תקופה ארוכה.

האדמו"ר מצאנז מעולם לא היה נוטל ירין לאכילה, ורק מאשר לפעודת מצוה. כאשר היה מסיים את עבודת הקודש שלו בכל יום, משהו בסביבות השעה 4 אחה"צ בלאחר שהניח תרבעה תוות תפילין: רש"י, ריין, שימושא רבה (האכ"ד) היה מרעם משהו, אך לא היה קובע סעודה עם נטילת־ירים.

בחושענרבה בשנת תשל"ט והיא עם ערבעה שדקים חטומים ר"ל בלבו, סיים האדמו"ר זצוק"ל את התפילה מסוך מאר להולכת נרות של ערב שמחת־תורה, ואז הניעשו לו אם סעודת הבוקר (נהשענאר־טיש), חלות ומנות דגים. נטל האדמו"ר את ירין, טעם ממש "טיפה" מהדג והשאיר את הכל. וזאת משום שפכבר, שמשמשו בקודש לא הספיק לאכול והוא ביקש בורך זו להאכילו ("שיריים").

ומשמש בחדר היה לו, ר' משמון שמעיה שלמר עם בנו האדמו"ר הנוכחי שליט"א, באותה הלילות והוא הזעיק אותנו בשעה 2 אחדי חצות. משהגיע ר' משמון שמעיה, אמר לו האדמו"ר כי אינו יכול להרדם. "נזכרתי שלמרת עם בני ולא שילמתי לך את שכרך והרי יש כאן ענייו של "לא תלין פעולת שכיר", וגו'."

ובאמר משיחותיו עסק האדמו"ר בסוגיית אהבת ישראל והסביר את משמעותה הלכה למעשה. הלה היו רבריו:

"אהרתת־ישראל בגירה על אדני התורה הקדושה. לכל ישראל תורה אחת ואנו יודעים כי גם השני מקיים את התורה שאנו מקיימים. ומשמעות האהרתה: להיות מוכנים להקריב את החיים בשביל כל יהודי ולתת למענו את כל אשר לך. ואין לשער עד כמה מוכנים היו הצדיקים הקדושים להקריב עצמם למען בני־ישראל. וכמו שמעיד הר"ה"ק ר' אלעזר על אביו, הרבי ר' אלימלך (מלידנסק) זי"ע בהתבטאות בן המחבר בספרו "שבח צדיקים" על החיים בשביל כל יהודי ולתת למענו את נפשו על בני־ישראל בכל עת, כשם שמסר נפשו למען כבוד שמו יתברך.

ומסופר על הר"ה"ק רבי צבי הירש מליסקא זי"ע (שזר כמאה שנים מאחד יתנו) שדרכו בקודש היתה, שכאשר יהודי היה נותן לו "קוויטל", היה מקבל על עצמו להיות הליפתו ותמורתו של יהודי שבא לפניו, והיה מקבל על עצמו שיבוא השלית את אותו יהודי עליו ותלה יחלץ מצרתו. ועל כל "קוויטל" ו"קוויטל" היה מתפלל האדמו"ר בכוונה, הבא לו ליהודי הזה ושיעשה מצרתו ותבוא נא יבך בי תחתיו.

ואמר רבי צבי הירש, שהיה משרפי מעלה, כי בכל סוגי הבקשות שבאו בפניו פעל על עצמו לקבל בנקל את צרת וחלנו, ותלה באחר מזהמן לפניו "קוויטל" אחר תולה נפש ל"ע, שאז עולה לו הדבר בקושי רב, לקבל על עצמו להיות כמותו. וזו – אמר האדמו"ר מצאנז – נקראת אהבת ישראל.

"זכזוכה לכך מפורר גם על היהודי הקדוש מפשיטמא זי"ע, שדעייתו הדבנית היתה משתדלת להחזיק את החסירים שביקשו לבוא אליו והיתה נוהגת בהם, "מה לכם לבקש אצל בעלי". לחסירים היתה סינה בלב עליה, אלא שהם לא ידעו את הסיבה האמיתית להתנהגות הזאת בביכול של הדבנית.

כידוע סכל "היהודי הקדוש" מצער גידול בנים, שלא היו מתקיימים ל"ע, ובעיה של הדבנית היה קשה מנשוא. ונודע לה כי כשהיה בא בפני בעלה יהודי שהיתה לו צרה קשה והאה ברוח קדשו שכבר נגזרה הגזירה, היה מבקש מהשי"ת כי יסיר את הצרה מאותו יהודי ותחת זאת תפיל אשתו פרי בטנה. וידעה הדבנית מראש, כי ביום שמקבל בעלה "קוויטלך" עם צרה קשה והילוך, יקרה בתוך זמן קצר מקרה לא טוב בביתה ל"ע, ועל־כן בסר לבה ניסתה לגרש את החסירים שלא יבואו אל בעלה. "...והבר זה נראה היה בעליל אצל הצדיקים, שאנשים פשוטים וכפריים שבאו בצל קדרתם אחדי פניהם ונתעלה.

"ופעם בא צדיק אחד לפני הר"ה"ק רבי י.א. מזידיטשוב זי"ע ועמו כמה אנשים פשוטים והוא ביקש מהרבי שיאמר בפניהם דברי התעוררות. ענה לו הרבי: ודכבו לעורר את בני־ישראל באמירת "הכל יזדון" בשותפות של שבת. האם זה אינו מועיל להם, או שום רבר לא יועיל. וכן עשה ביום השבת, שהעמיד אותם סמוך לכסא קדשו, ומיד כשהתחיל הרבי את ברכת "יוצר אור" נפתחו פניהם וכשאמר "הכל יזדון" התייפחו בבכי מגודל התעוררות שהבניס בהם.

אחד הטעמים למנהג שהיה נהוג אצל הצדיקים מתלמידי הבעש"ט לרשום להם בפתקה את השם של החסיד המבקש ישועה או ברכה ושם אמו – משום שהצדיק בעיונו בפתקה היה אומר לפני הקב"ה: ראה נא איך שלאחד שנת גלות וסבל ממושכים כל כך, ולאחד הילרות, ודיפות ושפר עדיין לא שינו היהודים את שמם, על אף שידעו שדורפים מחפשים אחר שמות של יהודים, כדי להצר להם, לענותם ולהשמידם. ואף בדוד הזה "עליך הדרגנו כל היום" וכראובן בא היהודי הזה לעולם וכראובן יסתלק, וכי אין די בכך להצדיק אותם ולהשפיע עליהם ברכה ה' למלא כל משאלותם במידה טובה ישועה ורחמים ושחטרי אבות לבנים תזכר לכל אשר בשם ישראל יכונה, כי גם זה נוגע מסירות־נפש היא, וכראוי זה לעורר עליהם רחמים חסרים משמי מרומא עליאה.

* * *

"ואכן זה היה דרכם של תלמידי הבעש"ט הגרולים והקרושים, שלא להסביר על ההושא בסיבותיו ותעניות, אלא להוציא את נשמתו בחסר ורחמים, לכבסה ולטהרה ולסלק מעליו את כח הסומאה, שאז ממילא יש עודר וישוב להשי"ת.

"...והצדיק תובע שלא ידחפו תלמידי הבעש"ט הגרולים והקרושים, שלא להסביר על ההושא בסיבותיו ותעניות, אלא להוציא את נשמתו בחסר ורחמים, לכבסה ולטהרה ולסלק מעליו את כח הסומאה, שאז ממילא יש עודר וישוב להשי"ת.

עורכת המוסף: דיצה גוזן